STARŠEM V RAZMISLEK

Jutro slehernega otroka naj bo toplo od ljubezni

Komu od nas se kdaj ne stoži po nekdanji družinski domačnosti, po toplem »ognjišču«, ki greje duha in telo. Kdor od nas se je v jutru življenja – v zgodnjih otroških letih – grel ob takšnem ognjišču, mu je gotovo ostalo vsaj nekaj te topline, ki jo pozneje obogati še starševska ljubezen po rojstvu lastnega otroka. Nam se toži po takšni ljubezni, naš otrok, še zlasti v predšolskem obdobju, pa jo nujno potrebuje. Potrebuje zato, da se bo sposoben vrasti se v ta današnji čas hitrega razvoja, v katerem se spopadajo različna in nasprotujoča si mnenja, težnje in prizadevanja. Ta nenehni boj za napredek in srečo človeka, ki je neprizanesljiv in krut, se iz družbe prenaša tudi na življenje v družini med zakonca ter med starše in otroke.

Živimo hitro, odtujeno, drug mimo drugega, ujeti v nekakšno noro dirko, ki nas neubranljivo vleče s seboj.

Postojmo kdaj pa kdaj, ozrimo se vase, poiščimo toplino iz nekdanjih dni in jo prenesimo na otroke. Prenesimo nanje tisto starševsko ljubezen, ob kateri se bo otrok počutil mirnega, varnega, ki ga bo notranje bogatila, dajala polet njegovi domišljiji, krepila njegov značaj. Otroka oblikovala.

Vsak otrok si želi naše ljubezni in na različne načine prosi zanjo. Dajmo mu jo polno mero tiste predane, razumevajoče ljubezni, ki zna odpuščati, biti strpna in sprejema otroka takšnega kot je, z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi.

Otrok naj čuti to toplino zjutraj na poti v vrtec, ob našem mirnem slovesu, da se bo tam počutil varnega, ker bo vedel, da bomo čim prej prišli ponj.

Čuti naj jo takrat, ko ga pridemo iskat. Čeprav se nam strašno mudi s hišnimi opravili, mu posvetimo malo časa, ga poslušamo, če nam želi pripovedovati o svoji zanj več ali manj prijetni »službi«. Verjamete, da se bo potem otrok sproščeno in mirno posvetil svoji igri, mi pa svojim opravilom.

Čuti naj toplino ljubezni zvečer, preden gre spat. Takrat si vsak otrok želi podaljšati čas, ko smo z njim.

Ne dajmo otroku vtisa, da se nam mudi, ker bomo ta svoj nemir nehote prenesli tudi nanj in se nas bo še bolj oklepal. Takrat mu povejmo, ali preberimo pravljico ali zgodbico. Teh je vsak otrok zelo potreben. V njih sreča in spozna samega sebe. V pravljicah preverja samega sebe, svoje znanje in svojo moč. Pravljica mu pomaga vzpostaviti odnose med sabo in vrstniki, med resničnimi in izmišljenimi stvarmi.

Ko se med nami in otroki predejo pravljične nitke, otrok lahko nemoteno uživa našo bližino, naš glas, ki mu posreduje nežnost, ga umirja, razrešuje vozle tistega dne in odganja strah.

Tako se bo otrok počutil varno ob nas in v svetu, v katerega je vstopil po rojstvu. Kar bo ob tem doživljal, bo v srečo njemu in nam, kajti zaupanje v starše mu bo razvilo zaupanje vase in z njim mu bo rasla moč in pogum, da se bo spoprijel z nalogami, ki mu jih bo postavljalo življenje.

Prijetno je v vrtcu opazovati, kako otrokom zažarijo oči, ko pridejo starši ponje. Kako jim ne bi! Saj pravijo strokovnjaki, da še tako skrbna tuja vzgoja ne more nadomestiti domače. Materina in očetova toplina ni nadomestljiva.

Tako malo smo z otroki. Zato je za mnoge otroke sobota lepo dopoldne, ko se mamica in oče lahko posvetita le njim. Nedelja je že praznik, ko se vsi skupaj odpravijo na izlet, sprehod, igro ter za pogovor in spet za pogovor. Otrok se takrat počuti pomembnega, da nas ima samo zase, da se posvečamo samo njemu in mu odgovarjamo na vprašanja brez nestrpnosti in takoj. Ne čakajmo, da bo nanje odgovoril vrtec ali šola, kajti vsak naš odgovor bi otroka za trohico bolj usposobil za šolo in življenje. Odgovor bo otroka zadovoljil, hkrati pa bo z njim pridobil delček znanja, ki ga nujno potrebuje za svojo varnost in umski razvoj.

Včasih so otroci s svojimi vprašanji skoraj nadležni. Toda naši so, do njih imamo svoje dolžnosti in naj nam bodo v veselje.

Mnoge stvari se spreminjajo z razvojem družbe, le potreba po toplih medsebojnih odnosih ne. Ta ostaja tako pri otrocih, kot pri odraslih nespremenljiva in nujna. Veliko bolj nujna, kot dragocena darila, ki jih je nekaterim otrokom prinesel dedek Mraz. Veliko in dragoceno darilo so prejeli tisti otroci, ki so pod novoletno jelko našli le drobno knjigo pravljic, ali zgodb, toda z njo so dobili tudi nas, ki bomo z njimi knjigo ogledovali, jo prebirali in se o njej z njimi tudi pogovarjali.

Te misli sem želela izraziti, ker sem v letih, ki jih še dosega moj spomin na otroštvo rasla ob takšnem ognjišču, ker me je toplota otroških let grela v letih odraščanja in službovanja in je je bilo dovolj tudi za mnoge generacije otrok, ki so mi jih starši zaupali. Toplo mi je tudi še danes, ko se srečujem s temi otroki, ki sem jim včasih nadomeščala starše v njihovi odsotnosti, danes pa so že sami roditelji. Toplo mi je, ko prejemam njihove voščilnice, kjer pravijo, da se ob novem letu spomnimo tistih, ki jih imamo radi.

Želela sem to povedati tudi zato, ker mi je prišla v roke drobna knjižica Helene Puharjeve ALI SMO STARŠI RES ODPOVEDALI? Njena vsebina je še sedaj po dvajsetih letih (sedaj je izšla v ponatisu) zanimiva in še bolj aktualna kot v času prvega izida. V njej nam avtorica približa otroka kot subjekt, ki ustvarja družinsko skupnost, poudarja danes zelo pogrešane vrednote družine: osebna ljubezen, zaupanje in medsebojno spoštovanje, težnja otrok, da bi razvili svoje sposobnosti . . .

Torej moja opažanja in izkušnje pri delu z otroki sovpadajo z izkušnjami avtorice H. P. in so po mojem mnenju te vrednote pogoj za razvoj otrok v zdrave osebnosti, ki jih naša družba rabi bolj kot kdajkoli.

Ivana Oražem

POMAGAMO KOŠARKI

Košarkarji medvoškega Partizana obveščajo, da bo letošnji predpustni ples, ki ga imenujejo POMAGAMO KOŠARKI, v petek, 12. februarja. V celovečernem zabavnem programu bodo tudi letos sodelovali številni popularni slovenski glasbeniki, ki so se odpovedali honorarju v korist razvoja košarke v tem kraju. Košarkarji obljubljajo tudi velik srečolov. Vstopnice so v prodaji v društveni pisarni Partizana Medvode

OB IZBIRI POKLICA

Vojaški poklici – številne možnosti

Izbirati poklic ni enostavno. K temu pripomore tudi dejstvo, da je človek tedaj, ko se mora odločiti za svojo prihodno poklicno pot, še mlad ter torej še premalo pozna življenje in poklice, da bi lahko preudarno izbiral. Zato pri izbiri poklicev svojih otrok pogosto soodločajo tudi starši. Izbiro poklica je treba prilagoditi predvsem osebnim sposobnostim človeka.

Poleg sposobnosti pa so zelo pomembna tudi nagnenja, interesi, želje po nekem poklicu in veselje do posameznih opravil. Pri tem je prav, da posebej poudarimo, da so prav gotovo pomembnejša nagnenja in želje mladega človeka, ki se odloča za poklic, kot pa želje njegovih staršev. Glede tega je torej prav, da starši podredijo svoje želje željam in interesom otroka.

Poudariti je tudi treba, da pri izbiri poklica moramo upoštevati tudi, kakšne so možnosti bodoče zaposlitve v izbranem poklicu. Prav je, če omenimo, da pri vojaških poklicih glede tega ni težav. Za vsakogar, ki je končal vojaško šolo, je zagotovljeno delovno mesto, kajti v vojaške šole sprejmejo le toliko gojencev, kolikor potrebujejo bodočih vojaških starešin.

Poklicev je danes veliko več, kot jih je bilo še pred nekaj desetletji. To velja tudi za vojaške poklice, kajti tehnični napredek in napredek znanosti nista obšla oboroženih sil, temveč sta, tako kot na drugih področjih pripomogla k njihovemu vsestranskemu razvoju in izpopolnjevanju. Denimo samo med starešinskim kadrom v armadi je približno 70 različnih poklicev.

V tej obilici poklicev lahko najde sebi primeren poklic tisti, kdor bi se želel ukvarjati na primer z vzgojo in poukom ljudi, s političnim delom; ki želi, da bi bilo opravljanje njegovih poklicnih dolžnosti povezano z delom v naravi, v planinskem okolju ali morju; ki ga privlači tehnika, s katero so opremljene raznovrstne kopenske enote, letalstvo in mornarica ali pa se želi posvetiti znanstvenoraziskovalnemu delu; ki se želi ukvarjati z ekonomskimi ali finančnimi zadevami, z gradbeništvom in njemu podobnimi panogami; ki bi se rad posvetil novinarstvu ali celo filmski dejavnosti, itd. Pri tem so številni od teh poklicev dostopni mlademu človeku že po končani srednji šoli, za druge pa je potrebna visoka izobrazba ali tudi kasnejše izpopolnjevanje.

SREDNJE VOJAŠKE ŠOLE RODOV IN SLUŽB

Srednje vojaške šole rodov in služb predstavljajo osrednji del vojaških šol, v katerih se slušatelji po statusu gojenci vojaških šol, pripravljajo na enega od poklicev nižjega oficirja. Zunanji izraz tega statusa je nošenje vojaške uniforme v času šolanja ter dejstvo, da se gojencem vojaških srednjih šol rodov in služb čas šolanja priznava kot izpolnjena obveznost služenja vojaškega roka. Gojenci srednjih vojaških šol se torej pripravljajo za konkretno delo v armadi. Po končani šoli pridobijo čin vodnika ustreznega rodu oziroma službe ter so razporejeni v enote in ustanove kopenske vojske, vojnega letalstva in protiletalske obrambe oziroma vojne mornarice v skladu s šolo oziroma smerjo, na kateri so se šolali.

Srednje vojaške šole rodov in služb so:
- srednja vojaška šola rodov kopenske vojske v Sarajevu
- tehniška srednja vojaška šola v Zagrebu
- srednja vojaška šola vojnega letalstva in protiletalske obrambe
- mornariška srednja vojaška šola v Splitu
- intendantska srednja vojaška šola v Sarajevu
- sanitetna srednja vojaška šola v Novem Sadu
- glasbena srednja vojaška šola v Beogradu.

Možen je vpis v I. oziroma III. letnik srednjih vojaških šol rodov in služb.

SPLOŠNE SREDNJE VOJAŠKE ŠOLE

Splošne srednje vojaške šole so šole, ki imajo značaj pripravljalnih šol za študij na vojaških akademijah, predvsem za študij na vojaški akademiji kopenske vojske v Beogradu. Edino letalsko splošna srednja vojaška šola »Maršal TITO« v Mostarju je pripravljalna šola za študij na Letalski vojaški akademiji in ima temu ustrezno prilagojen učni program.

ŠOLE STROKOVNIH DELAVCEV ZA VOJAŠKOTEHNIČNE POKLICE

Posebno podskupino v okviru srednjih vojaških šol predstavljata šoli, ki usposabljata strokovnjake s srednjo izobrazbo v vojaškotehničnih poklicih. Ti šoli sta:
- tehnična šola vojaških usmeritev v Zagrebu
- šola strokovnih delavcev za letalsko tehniške poklice v Rajlovcu pri Sarajevu.

Posebnost teh dveh šol je, da sprejemata učence za vojaško-tehnične poklice na II. stopnji usmerjenega izobraževanja, kjer se pripravljajo za vrsto konkretnih poklicev, vse od mehanikov za pehoto do orodjarjev za letalstvo. Učence teh šol po končanem šolanju razporejajo na dela v enote armade in imajo status civilnih oseb, zaposlenih v Jugoslovanski ljudski armadi. Ti šoli torej ne šolata in tudi ne pripravljata učencev za enega od poklicev nižjega oficirja oziroma oficirja. Posebnost je tudi ta, da se lahko v šolo za vojaškotehniške poklice v vojnem letalstvu vpišejo tudi dekleta.

Na omenjeni šoli je možen vpis samo v III. letnik.

POGOJI ZA SPREJEM V VOJAŠKE SREDNJE ŠOLE

Na natečaj za vpis v srednje vojaške šole se lahko priglasijo fantje, državljani SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje zahteve:

Splošni pogoji

– da so zdravi in sposobni kar ugotovi pristojna vojaška zdravniška komisija
– da niso bili sodno kaznovani in da zoper njih ne teče kazenski postopek
– da imajo soglasje staršev – skrbnikov.

Posebni pogoji:

– starost do 16 let za vpis v 1. razred oziroma leto ali dve več za vpis v 2. ali 3. razred srednje vojaške šole
– najmanj dober splošni učni uspeh.

Za vpis na tehniško šolo vojaških usmeritev v Zagrebu in šolo strokovnih delavcev za letalsko tehniške poklice v Rajlovcu pri Sarajevu lahko kandidirajo tudi dekleta.

Učenci, ki se odločijo z eno izmed srednjih vojaških šol, se zglasijo pri občinskem upravnem organu za ljudsko obrambo v občini, kjer imajo stalno prebivališče. Tam dobijo vsa pojasnila v zvezi z vpisom na vojaško šolo.

Učenci, ki so sprejeti v vojaške šole, med šolanjem, stanujejo v internatu in imajo na stroške Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo pravico do stanovanja, hrane, oblačil in obutve, šolskega pribora, učbenikov, zdravstvenega varstva, denarnega nadomestila za prevoz do doma in nazaj ob polletnih in letnih šolskih počitnicah ter do mesečnih denarnih prejemkov.

Učenci oziroma gojenci vojaških šol morajo po končanem šolanju ostati v službi v Jugoslovanski ljudski armadi toliko časa, kolikor določa Zakon o službovanju v oboroženih silah.

Medsebojne obveznosti kandidatov, sprejetih na šolanje in Zveznega sekretariata za ljudsko obrambo so urejene s pogodbo. Z njo so med drugim določeni tudi stroški šolanja (stroški prehrane, stanovanja v internatu in mesečni denarni prejemki), za primer, če učenec oziroma gojenec po svoji krivdi ne bi izpolnil obveznosti.

Značilnosti šolanja na splošnih srednjih vojaških šolah

Splošne vojaške srednje šole so šole srednjega usmerjenega izobraževanja, ki pripravljajo učence za študij na vojaških akademijah. V JLA so štiri splošne srednje vojaške šole.

Splošna srednja vojaška šola »FRANC ROZMAN-STANE« v Ljubljani

Splošna srednja vojaška šola »Franc Rozman-Stane« je edina vojaška šola v Sloveniji. V času šolanja na tej šoli si učenci pridobivajo predznanje, ki je potrebno za študij na Vojaški akademiji kopenske vojske v Beogradu. Na tej akademiji pa se usposabljajo bodoči oficirji kopenske vojske za naslednje vojaške poklice:
- pehotni oficir
- artilerijski oficir
- oficir artilerijsko-raketnih enot protiletalske obrambe
- oficir oklepno-mahaniziranih enot
- oficir za zveze
- oficir atomsko-biološko-kemične obrambe
- oficir intendanske službe
- oficir finančne službe
- oficir geodetske službe.

Učenci, ki ne želijo nadaljevati študija na Vojaški akademiji kopenske vojske imajo možnost došolanja za enega izmed poklicev nižjega oficirja v kopenski vojski.

Šolanje traja pravilno štiri leta, možen pa je tudi prehod iz šol srednjega usmerjenega izobraževanja v II. oziroma III. razred te šole.

Splošna srednja vojaška šola »Franc Rozman Stane« je med najsodobneje opremljenimi vojaškimi šolami.

Učenci splošne srednje vojaške šole »Franc Rozman-Stane« imajo tako kot vsi učenci oziroma gojenci vojaških šol, možnost udejstvovanja v eni od interesnih dejavnosti, ki se izvajajo po krožkih ali sekcijah. Predmetnik te šole je enak predmetniku obeh splošnih srednjih vojaških šol, »Ivo Lola-Ribar« v Zagrebu in splošne srednje vojaške šole »Bratstvo-enotnost« v Beogradu.

V naslednji številki vam bomo predstavili Vojaške akademije.

OBVESTILO

Obveščamo vas, da je dne 4. 1. 1988 pričela z delom samostojna turistična poslovalnica z imenom BRAVO, locirana na Smrtnikovi 4, tel. 555-942. Delovni čas je vsak dan od 8. do 19. ter ob sobotah od 8. do 14. ure.

Glede na to, da v občini Ljubljana-Šiška ne obstaja nobena druga turistična agencija smo prepričani, da bo naša turistična ponudba, ki obsega praktično vse turistične storitve v pomoč tako občanom kot tudi organizacijam združenega dela.

Invalidski kotiček

Društvo invalidov Ljubljana-Šiška sporoča svojim članom, da bo v drugi polovici aprila organiziralo tradicionalni izlet na otok Rab z ogledom zloglasnega taborišča. Zato vabi interesente, da se prijavijo čimprej, ker bodo prijave upoštevane do polne zasedbe avtobusa. Društvo nadalje seznanja svoje člane, da mu je Zveza društev invalidov Slovenije dodelila za 1988. leto pravico koriščenja objektov v TERMAH ČATEŽ, v mesecu maju in oktobru, z določenim številom ležišč. Objekti so opremljeni s kuhinjami in priborom za lastno pripravo hrane ter s termalno vodo v kopalnicah.

Ob tej priliki vabimo člane, da čimprej poravnajo svoje obveznosti za članarino v tem letu.

Vse podrobnejše informacije lahko dobijo člani na sedežu društva na Celovški c. 105 in po telefonu št. 558-115.

NARODOPISNO POPOTOVANJE PO KRAJIH OBČINE LJ. ŠIŠKA

47. Zapoge: Voda je pritekla leta 1909

Stara poročila nam govorijo o precejšnjem siromaštvu in nehigieni, ki sta nekoč vladala na kmetih. Hiše z debelimi zidovi in majhnimi okni so bile vlažne in slabo zračene. V skromnih prostorih se je gnetlo veliko število ljudi, saj so slovenske družine včasih štele preko deset članov. Ognjišča so bila odprta zato so poleg klobas in salam, ki so se dimile nad njimi, pošteno prekadila tudi hišne prebivalce. Postelj ni bilo dovolj za vse. Otroci, hlapci in dekle so našli nočno počivališče po klopeh, za pečjo, nemalokrat pa tudi na skednju ali v hlevu. Stranišča »na štrbunk« so bila postavljena izven hiše, ponavadi blizu gnojišč, kopalnic pa naši kmečki ljudje sploh niso poznali. Splošna higiena je bila zato na zelo nizki ravni in vzrok številnim neprijetnostim na vasi.

Marsikatero težavo bi se dalo prestati, če bi bila v hiši tekoča, zdrava voda. Taka iz pipice brez katere si življenja današnjega človeka sploh ne moremo predstavljati: Samo obrneš ročico in že priteče bistra tekočina, ki poteši žejo in s katero se dodobra umiješ kadarkoli se ti zahoče. Toda kaj takega je povprečna slovenska družina lahko le sanjala.

Vodo za ljudi in živino so kmetje prinašali s potokov ali studencev. Nekateri so si uredili tako zajetje v bližnjem hribu in po lesenih ceveh speljali vodo do domačije. Še bolj pogosti pa so bili odprti vaški vodnjaki, katere so pozneje ogradili ter opremili z ročno črpalko. Toda voda iz teh stoječih zajetij ni bila zdrava. Nepazljivost vaščanov, razne biološke neprilike in podobno so povzročili veliko število nalezljivih bolezni, zaradi katerih marsikateri otrok ni dočakal šolskih klopi, hišni gospodarji in njihove družice pa so zapuščali svet v najplodnejših obdobjih življenja. »Povsod kjer napravljajo vodovode z dobro pitno vodo, opazujemo, da se kužne bolezni redkeje ali nič več ne prikazujejo . . .« je v stari mohorjevki iz leta 1899 zapisal dr. Alojzij Homan ter pripomnil: . . .»Skrbite torej za napravo vodovodov kjer jih je treba. Kjer pa to ni mogoče čistite vodo v cedilnicah s peskom in ogljem.!«

Kvarnega vpliva vodnjakov, kjer so se bohotile bolezenske klice, pa so se na našem področju dodobra zavedli šele koncem prejšnjega stoletja, v mestih pa le nekoliko prej. Tako je tudi Ljubljana šele tedaj dobila mestni vodovod iz zajetja v Klečah, čeprav nam arheološke izkopanine izpričujejo, da so imeli v svojih hišah vodovod že stari Rimljani, ko se je naša prestolnica imenovala še Emona. Takrat je voda pritekala iz Pržanja.

V prejšnji številki Javne tribune sem omenil, da sta obe Šiški dobili vodovod v letih 1908 in 1909. Tudi mala vasica Zapoge, dva kilometra stran od Vodic, ki je spadala v smledniško občino, je bila po programu kranjskega deželnega odbora deležna nove pridobitve. Vaščani so imeli vodo zajeto že nekoliko prej in sicer na »ta visokem hribu«. Cevi so bile lesene, zdaj pa so uredili 240 m dolgo drenažo, na koncu katere so zgradili betonski rezervoar s 15 m^3 vsebine. Odtod je bila voda z gravitacijo speljana v vas. Vsega skupaj so postavili 1422 m cevi premera 60 in 40 mm. Tlak je znašal 2,5 atmosfere. Kmetje so vodo dobivali preko štirih nadtalnih hidrantov in petih izlivk. Od tega so bili trije hidranti kombinirani z izlivkami, pri dveh izlivkah pa zgrajeni še koriti za živino. Po izračunu je bila vodna množina pol litra na sekundo, kar je pomenilo 250 litrov vode dnevno na vsakega od 168 prebivalcev Zapog. Vodovod je zgradil ljubljanski podjetnik Supančič. Stroški so znašali okrog 19.716 K pri čemer je nekaj denarja še ostalo, kajti proračun je znašal 20.600 kron. In kdo je vse to plačal? Država (Avstro-Ogrska) 40%, dežela (Kranjska) 25%, vaščani Zapog pa 35%.

Tako je v Zapogah pritekla voda pred osmimi desetletji. In kakšna je oskrba z njo danes? Stari vodovod je opuščen. V zadnjem času je imel premalo dotoka, dokler ni pred petimi leti dokončno omagal. V času poletne suše 1983 so morali vanj celo dovažati vodo s cisternami. Vaščani so mu zato obrnili hrbet in se že leto kasneje priključili na vodovod izpod Krvavca, kamor so priključene tudi Vodice. Pomožni rezervoar za Zapoge pa obstaja še v vasi Repnje in premore 300 »kubikov«.

Tine Hočevar, domačin iz Zapog, še dandanes hrani načrt starega vodovoda iz leta 1909. Navsezadnje ima prav. Če bo sedanja oskrba z vodo v Zapogah še kdaj motena, bo staro zajetje nad vasjo še kako dobrodošlo.

Andrej Mrak